

БАШЬКАУШШЧЫНА

Whiteruthenian Newspaper „The Fatherland“

Цана 1 н. м.

№ 3

27 лістапада 1947г.

ГОД ВЬДАНЬНЯ 1-ы

МІНІСТРЫ СЛАТЫКАЮЦА

МОЛАТАЎ НА ўСЕ СПАДЗЯЕЦЦА

Лёндан (Дэна). — Савецкі міністар замежных межніх справаў Молатаў, спаніўшыся тут па дарозе ў Лёндан на нараду чатырох міністраў, як паведамляюць із колаў, блізкіх да савецкіх уладаў, прабывў шмат гадзінаў у галоўнай гасподзе савецкае акупацыйнае арміі і канфэраваў там пра праўдападобныя вынікі магчымага адмоўнага рэзультату Лёнданскага спатканьня. Прывэгтым разважалася пры бліжэй нявыясненых абставінах магчымаць выхаду савецкага прадстаўніка з Хаўруснае Кантрольнае Рады. Аднак, перад сваім ад'ездам із Бэрліну Молатаў зазначыў, што ён усё-ж спадзьяецца на ўхіленьне разыходжаньняў у паглядах на будучыню Нямецчыны й Аўстрыі шляхам пэўнага кампраміснага разьвязаньня.

А НААГУЛ — МАЛА НАДЗЕІ

Лёндан (дэна). — Савецкі міністар замежных справаў Молатаў прыбыў у брытанскую сталіцу у нядзелю папаўдні. Амэрыканскі міністар Маршал прыбыўшы ўжо ў пятніцу, а францускі Бідэ — яшчэ ў панядзелак. Амэрыканскі вайско-

УРАДАВЫ КРЫЗІС У ФРАНЦЫІ

Парыж (Дэна-Рэйтар). — Прэм'ер-міністар Поль Рамадэ і ўсе сябры ягонага кабінэту падараліся ў вадставу. Бюро Прэзыдэнта апублікавала камунікат, што Рамадэ адыйшоў, каб маглі быць ужытыя мерапрыёмствы, у працэсе якіх цэлая Рэспубліка і ўсе партыі могуць увайсці ў сваю адказнасць.

Да ўтварэньня французскага ўраду Прэзыдэнт быў упаўнаважывўшы правадыра французскіх сацыялістых і ранейшага прэм'ер-міністра Львона Блюма. Аднак, Блюм пры галасаваньні пытаньня даверу ягонаму ўраду ў Нацыянальным Сходзе, не атрымаў патрэбнае для стварэньня ўраду большыні галасоў (ня стала ўсяго 7 галасоў).

Упаўнаважаны пасьля гэтага да стварэньня ўраду Робэр Шуман, былы міністар фінансаў у кабінэце Рамадэ, сябра каталіцкай рэспубліканскай партыі, падаў сваю праграму ўрадаваньня Нацыянальнаму Сходу ў кароткай дэклярацыі, што трывала ўсяго 10 часінаў. Ён заявіў: «Трэба ратаваць Рэспубліку, трэба скончыць із гэтым, каб людзкой бядой злоўжывалі дзеля палітычных мэтаў». Шуман мае весці далей палітыку свайго папярэдніка Рамадэ, як унутры, так і навуны, асабліва ў замежных справах. За важнейшыя пункты ён уважае: ажыўленьне прыватнае прадпрыемстваў, змаганьне зь інфляцыяй, захаваньне парадку й правагі да права, нарэшце ўздым маральных і матар'яльных спадзяваньняў краю.

Камуністы Жак Дуклэ, выступаючы пасьля Шумана, назваў яго «дробнай манэтай» і «лёгкае Амэрыканцаў».

У кабінэт Шумана ўвайшлі 9 сяброў ягонае партыі, у тым ліку і дасюлешні, ад 1944 г. бязь зьменны міністар замежных справаў Бідэ, 6 сацыялісты, 4 радыкал-сацыялісты і 1 незалежны кансэрватар.

Францускі ўрад загадаў безадкладную часткавую мабілізацыю першае палавіны пакліканых у 1947 г. здольных да ваеннае службы, якія цяпер знаходзіліся на адпачынку пасьля 6-цёхмесячнага вышкальленьня. Пра значаньне гэтага захаду з боку ўраду няма ніякіх высьвешчэнняў.

Прыхільнікі Блюма бачаць у ягоным адхіленьні Нацыянальным Сходам канец Рэспублікі й мяркуюць, што набліжаецца дыктатура генэрала Дэ-Голя разам із паважнай неьясьпешкай грамадзянскае вайны.

вы губэрнатар Нямецчыны, генэрал Л. Д. Клей, таксама прыбыў у Лёндан у нядзелю.

Лёнданскія газеты выказваюць мала надзеі, што на канфэрэнцыі міністраў дойдзе да ўмовы чатырох гаспадарстваў. «Обсэрвэр» кажа, што ўжо цяпер менш абмяркоўваюцца магчымыя ўдачы, чымся вынікі няўдачы. Аднак, канцавыя вынікі могуць быць менш сэнсацыйнымі, чым спадзяюцца. Палітычная бітва між Усходам і Заходам у поўным ходзе й пераносіцца з дыплярматычнае на іншыя арэны. Лёнданскія дыплярматычныя колы лічацца з тым, што Савецкі Саюз запрапануе на канфэрэнцыі народнае галасаваньне ў Нямецчыне пра будучую палітычную структуру краю. Інфармацыі падаюць, што саветы паставяць яшчэ наступныя прапановы: безадкладнае стварэньне цэнтральных кіраўніцтваў, устанавленьне цэнтральнага ўраду й зьняцьце межаў між зонамі, скасаваньне ўсіх брытанска-амэрыканскіх двузонных умоваў, зямельная рэформа ўва ўсіх зонах, выдача ўсіх ваенных злачынцаў, нацыяналізацыя ўсіх ваенных банкаў і перадача кантролю над трэстамі прафэсійным саюзам.

ЗАВАЙСТРЭНЬНЕ ў ІТАЛІІ

Рым (АП). — Непакое ў Італіі трываюць. Прэм'ер-міністар Дэ-Гаспэры прыняў генэрала — камандзера карабінэраў із справаздачай аб палажэньні. Паводля пазнейшых паведамленьняў міністэрства нутраных справаў, паліцыя пануе над палажэньнем.

У правінцыю Апулію спатрэбілася паслаць паліцыйныя падмацаваньні. У некаторых гарадох былі разьбітыя розныя ўстановы хрысьціянска-дэмакратычнае партыі. На паўдні краю пашыраюцца забастоўкі. Пры сутычках між сельска-гаспадарскімі работнікамі й карабінэрамі было шмат забітых і параненых. У партовым горадзе Бары выбухнула ўсеагульная забастоўка. У Міляне дэманстрацыі ўзраслі: камуністы робяць вулічныя барыкады.

Канстытуцыйны Сход адкінуў патрабаваньне левых ужыць адмысловыя праўныя захады супраць нэафашыстых і манархістых. Хрысьціянскія дэмакраты спрабавалі запрапанаваць пашырыць гэтыя мерапрыёмствы на ўсе рухі, якія робяць спробы правесці зьмены ўраду сілаю. Гэтую прапанову левыя станоўка адкінулі.

АПОШНІМ ЧАСАМ

★ Канфэрэнцыя чатырох міністраў у Лёндане пачалася. Неспадзявана ўсе згадзіліся ў пытаньні аб парадку дня на аснове амэрыканскае прапановы.

У Францыі пачынаецца генэральная забастоўка.

★ Вельмі аўтарытэтных колы французскае сталіцы падаюць, што французскі генэральны штаб праводзіць першаю фазу пляну дзеля ўхіленьня захопу ўлады камуністымі ў Францыі.

★ Прэзыдэнт Труман прызначыў дасюлешняга правадыра арганізацыі ваенных вэтэранаў генэрала Брэдли на начальніка генэральнага штабу амэрыканскае арміі. Ён абыйме гэтую пасаду тады, калі адыйдзе цяперашні начальнік генэральнага штабу ген. Эйзэнгаўэр.

★ Вышшыя заявіў на агульным зьездзе Задзіночаных Нацыяў: «Мы будзем безаглядна барацьбіцца за права вэта. Савецкі Саюз падпісаў Хартыю ЗН не дзеля таго, каб здаць змаганьне за свае палітычныя прынцыпы. Мы падпісалі Хартыю, каб весці далей гэтае змаганьне».

★ Апошнім часам кардон амэрыканскае зоны Нямецчыны перайшло каля 100 паўстанцаў УПА.

КАБ ЖЫЛА БАЦЬКАУШШЧЫНА

На што-што, а ўжо на паўстаньні - дык як ня бедная гісторыя нашага народу. Собіла-ж бо яму асесьці якраз на расстанэх вялікіх гэсьцінаў з Заходу на ўсход ды з Поўначы на Паўдню, каб так абярняся і ацерабляцца ад навалачы адных ці другіх прыблудаў, ад навалаў тае ці іншае цяжкое рукі то адсколь, то адтуль, то адгэнуль... І давалося гэтак бунтавацца-паўставаць ужо на зараньні гісторыі то нашым Дзераўлянам, то Радзімічам, Вяцічам, то нарэшце Палачанам — усё супраць тых-жа гвалтаў, накіданых вараскай рукою зь Кіева. А тады, па слаўнай і магутнай, ды ня ўвекатрываленай залатой пары красаваньня, мусіў уздымаць магілеўцаў клічам вычарпанае цярылівосці «Пара»-Левановіч, а далей «глушыў паноў Крыжаўскі Вашчыла», ды паўсталы народ зноў веў векапомны правадыр Кастусь Каліноўскі — на іншых ужо гвалтаўнікоў зь яшчэ жарстчэйшай даланей і цяжэйшым кулаком.

Дык і Слуцкае Паўстаньне, што 27-ыя ўгодкі яго адзначаем гэтак — не прышыня ў тым гістарычным сыягу народных узрухаў і выбухаў. Але ўсё-ж яно з усіх іх — першае перад намі сяньня, першае й найбліжэйшае, найважнейшае ды найдаражэйшае. Найбліжэйшае, пэўна, не нягледзячы на сваё мінуласьці, а для цяперашняга і сучаснасьці, найважнейшае ня сьняньня свайго юбілейнасьці і найдаражэйшае не цаню беспасярэдня здобытых дасягаў. Не, Слуцкае Паўстаньне 1920 г. на ваччу ў нас усіх сяньня, як запраўды першы ў нацыянальнай гісторыі ўжо ня сьлепа-стыхийны, а сьведама мэтаімаклівы, хоць можа й адчайны, у кожным разе — да скараю самаахвярны акт збройнае абароны Бацькаўшчыны. І якраз гэтая безапаветная нацыянальная самаахвярнасьць гераічных случкаў — і ёсьць тое найдаражэйшае, што маем мы цаніць у тым гістарычным акце.

«Тым, што першыя паўсталі й пайшлі паміраць, каб жыла Бацькаўшчына» — гэтыя словы, як ведама, вышылі сваймі рукамі случкія жанчыны на баёвым сыягу паўстанцаў. Вышылі, як запавет сваім мужом і сыном, бацьком і братам, як запавет тае нацыянальнае ахвярнасьці, для якога запраўды ніколі няма й ня можа быць ніякіх межаў. І гэтану запавету шчыра й сумленна аддаліся паўстанцы, рынуўшы ў бой на ўдзесьцяцэра ці больш дужэйшага ворага так, што пад сілаю найбольш мо вольных, чымся збройных іхных удараў здрыгануўся і там і тут вораг той, кінуўся нату вадступаньне, пачаўшы аддаваць зарабаванае, запанікаваў і ледзь астаяўся адно пад посьвэстамі й подсьцебамі сваіх валадароў-паганяных. Дык гэты-ж запавет — «паміраць, каб жыла Бацькаўшчына» — перададзены нацыянальнай паўстанскай Слуцкай, яснай зоркай пуцяводнай сьвеціць із Слуцкага Чыну й будзе сьвяціць заўсёды і нам і наступным пакаленьням.

Акт Слуцкага Паўстанья яшчэ асабліва важны для нас тым, што ён упяршыню паставіў нас упоравень із тымі падняволенымі народамі, якія падобнымі, часам адчайнымі выбухамі змаганьня за вызваленьне задэманстравалі перад сьветам сваю навагу да адваяваньня страчанага найдаражэйшага за ўсякую цану, выклікалі ў гэтага сьвету ўвагу да сябе, а часам навет прызнаньне й аж захапленне. Бо ў нашай нацыянальнай гісторыі Слуцкае Паўстаньне і для нас і для іншых займае, бясспрэчна, такое самае месца, як у ўкраінцаў, прыкладам, ведамыя Круты й Базар, ці навет — як у паліякоў усе слаўныя іхныя паўстаньні, канчаючы на ня так даўным Варшаўскім. Адно, што няспрыяльны гістарычныя абставіны, а найбольш спрычыненая імі на-

